

Familj, relationer och samlevnad

Mål:

Familjen eller andra personer som står den njursjuka nära ska alltid ges möjlighet att vara delaktiga och få det stöd som de har behov av.

Krav:

1. Barn till njursjuka föräldrar eller yngre syskon till njursjuka ska speciellt uppmärksammas och få anpassad information.
2. Närstående ska erbjudas information om njursjukdom, behandling och hur det sociala livet kan påverkas.
3. Den njursjuka ska ges information om att sexualiteten kan påverkas och om möjlig behandling.
4. Närstående ska ha möjlighet till stödsamtal vid behov.

Att drabbas av kronisk sjukdom påverkar familjen på olika sätt. Dialysbehandling begränsar patientens livsrum. Den är i sig själv tröttande och medför förändringar som drabbar hela familjen. Det sociala livet kanske begränsas. Den som lever med dialys måste lära sig leva med sin sjukdom och för den närstående kan det innebära en förändrad livsföring och ett hot om att förlora sin nära. Det väcker tankar om existentiella frågor och många får nya perspektiv på livet.

Barn till njursjuka, inte minst till dialyserande, behöver uppmärksammas och få en anpassad information om sjukdom och behandling. För detta bör finnas rutiner vid alla njursjukvårdande enheter.

För att närstående ska kunna vara ett stöd för den kroniskt njursjuka behöver de ibland själva stöd i sin krisbearbetning. Här kan kurator, psykolog, sjukhuspräst vara lämpliga resurspersoner. Den närstående behöver också information om vad

VET DU, I BÖRJAN NÄR DU BLEV SJUK
TYCKTE JAG ATT DET VAR SÅ SVÄRT.
... MEN DET TYCKER JAG INTE LÄNGRE.
VI HAR KOMMIT VARANDRA SÅ NÄRA.

sjukdom och behandling innebär. Deltagande i grupputbildning tillsammans med den njursjuka ska erbjudas, liksom deltagande i informationssamtal med olika medlemmar i vårdteamet, om patienten så önskar. Närstående skall ses som en möjlig resurs för den njursjuka, men man bör vara uppmärksam på att den närstående riskerar att gå in i en vårdarroll som inte är bra för någon part. Den närstående bör ha en kontaktperson att vända sig till och det bör finnas möjligheter till avskilda samtal mellan närstående, läkare och den njursjuka.

Den sexuella lusten och förmågan hos män och kvinnor kan påverkas av kronisk njursjukdom. Det kan vara en känslig uppgift att ta upp sexuella frågor och här krävs kunskap och lyhördhet från professionens sida. Det är därför mycket viktigt att frågan tas upp i gruppundervisning under olika stadier och att man där också talar om vilka hjälpmedel som finns. För män finns idag läkemedel för behandling av erektionssvikt. För kvinnor är ännu behandling av bristande lust och förmåga till sex ett outvecklat område. God medicinsk behandling ökar möjligheterna till ett fungerande sexualliv. Kvinnor i fertil ålder ska informeras om möjligheter och risker i samband med graviditet efter en njurtransplantation.